

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **Tomaier Legal advokátní kancelář s.r.o.**, IČO: 241 55 241, se sídlem Černokostelecká 281/7, Praha 10, zast. Mgr. Tomášem Urbanem, advokátem, se sídlem Vřesová 685/16, Praha 8, proti žalovanému: **Ředitelství silnic a dálnic ČR**, státní příspěvková organizace, IČO: 659 93 390, se sídlem Na Pankráci 546/56, Praha 4, zast. JUDr. Jiřím Hartmannem, advokátem, se sídlem Sokolovská 5/49, Praha 8, proti rozhodnutí Ing. Radka Mátl, osoby pověřené řízením žalovaného, ze dne 4. 9. 2019, č. j. 18617/2019-10000, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 17. 8. 2020, č. j. 11 A 177/2019 - 43,

t a k t o :

- I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 17. 8. 2020, č. j. 11 A 177/2019 - 43, **se zrušuje** a věc **se** tomuto soudu **vrací** k dalšímu řízení.
- II. Žalovanému **se vrací** zaplacený soudní poplatek za návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti ve výši 1.000 Kč, který mu bude vyplacen z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce JUDr. Jiřího Hartmanna, advokáta, se sídlem Sokolovská 5/49, Praha 8.

O d ů v o d n ě n í :

I. Přehled dosavadního řízení

[1] Ing. Radek Mátl, jakožto osoba pověřená řízením žalovaného, v záhlaví uvedeným rozhodnutím potvrdil rozhodnutí žalovaného o odmítnutí žádosti ze dne 17. 7. 2019, č. j. 13413/2019-10320, o poskytnutí informace, spočívající ve sdělení, jaké smlouvy byly mezi ŘSD a Ing. T. G., Ph.D., uzavřeny, co je předmětem těchto smluv a zda jsou tyto smlouvy nadále platné, případně, kdy jejich platnost skončila, včetně poskytnutí kopií těchto smluv a dále, jaká pověření či jmenování ŘSD udělilo a Ing. T. G., Ph.D., od počátku jeho působení v ŘSD, včetně poskytnutí kopií těchto pověření a jmenování.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu, v níž vyjádřil přesvědčení, že rozhodnutí žalovaného spočívá na nesprávných skutkových základech a právních závěrech, které jsou v rozporu s aplikační praxí zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Rozhodnutí žalovaného označil žalobce za nepřezkoumatelné, neboť žalovaný v podstatě pouze zopakoval argumenty uvedené v rozhodnutí správního orgánu prvního stupně a z větší části ignoroval argumentaci žalobce uvedenou v odvolání. Navíc je zcela nepřehledné, když směšuje různé důvody odmítnutí žádosti a dokonce odkazuje na nové důvody, které rozhodnutí správního orgánu prvního stupně vůbec neobsahuje.

[3] Žalobce brojil proti závěru žalovaného, že požadované informace mají povahu vnitřních aktů povinného subjektu. V případě žalobcem požadované smlouvy mezi povinným subjektem a jeho významným funkcionářem se totiž nemůže jednat o uspořádání vnitřních poměrů na základě principu podřízenosti, neboť smlouva je dvoustranným právním jednáním, které zásadně nespočívá na principu podřízenosti. Ustanovení § 11 odst. 1 písm. a) zákona č. 106/1999 Sb. navíc vyžaduje, aby se informace vztahovala k vnitřním pokynům výlučně, a ani tato podmínka není v případě požadovaných informací splněna. Nebyl tudíž splněn důvod pro odmítnutí poskytnutí informace podle uvedeného ustanovení.

[4] Vymezení požadované informace nijak nespécifikuje, že by byly požadovány informace o platových poměrech Ing. G. Žalobce nemůže předjímat, zda požadované dokumenty tuto informaci obsahují. Pokud by tomu tak bylo, postačilo by pouze částečné poskytnutí informace. Případná aplikace testu proporcionality by navíc podle žalobce nemohla vést k odmítnutí poskytnutí informace ani v části týkající se platových podmínek Ing. G. Neobstojí proto ani odmítnutí poskytnutí požadovaných informací s odkazem na to, že jde o citlivé informace.

[5] Proti odmítnutí poskytnutí informace z důvodu osoby žalobce, kdy žalovaný argumentuje tím, že společník a statutární orgán žalobce Mgr. Jan Tomaier zastupuje třetí osobu ve sporu s ŘSD vedeném u Městského soudu v Praze, žalobce namítl, že osoba žalobce a profesní aktivity osob, které se účastní podnikání žalobce, jsou z hlediska realizace práva na informace irelevantní. Povinný subjekt není oprávněn při plnění svých povinností podle zákona č. 106/1999 Sb. rozlišovat mezi různými žadateli, např. podle toho, zda s povinným subjektem vedou civilní spory, či dokonce je jejich prostřednictvím realizováno právo na právní pomoc třetím osobám.

[6] Relevantní pro odmítnutí poskytnutí informací není ani žalovaným tvrzený důvod podle § 11 odst. 4 písm. b) zákona č. 106/1999 Sb. spočívající v tom, že požadovaná informace má být údajně použita v případném soudním řízení. Žalovaný nijak nespécifikuje, jak mohou požadované informace souviset s řízením vedeným u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 41 Cm 17/2019. Žalovaným tvrzené narušení principu rovnosti v probíhajícím soudním řízení nepředstavuje podle žalobce důvod, pro který by mělo dojít k naplnění ustanovení § 11 odst. 4 písm. b) zákona č. 106/1999 Sb. Informace o smlouvách a pověřeních určitého vedoucího zaměstnance nemohou z povahy věci představovat dokument, od kterého se odvíjí např. strategie vedení sporu, případně poskytovat komukoliv výhodu.

[7] Městský soud v Praze nadepsaným rozsudkem rozhodnutí žalovaného zrušil, věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[8] Námitce žalobce, že žalovaný řádně nezdůvodnil své správní uvážení v případě aplikace § 11 odst. 1 písm. a) zákona č. 106/1999 Sb., městský soud nepřisvědčil. V napadeném rozhodnutí jsou totiž popsány úvahy, které správní orgán vedly k aplikaci § 11 odst. 1 písm. a) a § 11 odst. 4 písm. b) zákona č. 106/1999 Sb. Stejně tak městský soud neshledal

pokračování

nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalovaného spočívající v nevyřádní se s námitkou týkající se nemožnosti aplikace § 11 odst. 1 písm. a) cit. zákona, resp. pouhého odkazu na argumenty uvedené v prvostupňovém rozhodnutí.

[9] V případě námitky, v níž žalobce brojil proti tvrzení žalovaného, že požadované informace jsou „*vnitřním předpisem*“, a bylo tudíž možné přistoupit k jejich neposkytnutí na základě § 11 odst. 1 písm. a) zákona č. 106/1999 Sb., však městský soud přisvědčil žalobci, že požadované informace jsou smlouvami, tedy dvoustranným právním jednáním, které z povahy věci nemohou spočívat na principu podřízenosti a nadřízenosti. Nejedná se tedy o dokumenty, které by mohly být z povahy věci považovány za vnitřní pokyny či personální předpisy. Soud dále přisvědčil hodnocení žalobce, že se požadované informace ani nijak typově neblíží dokumentům, které judikatura uvádí jako typické příklady vnitřních právních předpisů (např. organizační řád, spisový řád, skartační řád či docházkový systém). Stejně tak i v případě pověření či jmenování nelze konstatovat, že by se jednalo o dokumenty, jejichž výsledky by se projevovaly výlučně v rámci úřadu a neměly by žádný dopad navenek. Městský soud tedy dospěl k závěru, že požadované informace nenaplňují znaky typické pro vnitřní pokyny a personální předpisy a žalovaný pochybil, když odmítl jejich poskytnutí s odkazem na § 11 odst. 1 písm. a) zákona č. 106/1999 Sb.

[10] V případě odmítnutí požadovaných informací s odkazem na § 11 odst. 4 písm. b) zákona č. 106/1999 Sb. městský soud konstatoval, že judikatura správních soudů již podala výklad pojmu „*rozhodovací činnost soudů*“. Tento výklad ale ani vzdáleně nezahrnuje informace požadované v nyní posuzované věci žalobcem po žalovaném. Žalobce totiž nepožadoval po žalovaném např. jeho podání vůči soudům či jiným účastníkům v nejrůznějších soudních řízeních. Žalobce požadoval informace o smlouvách uzavřených mezi žalovaným a jeho funkcionářem. Výklad žalovaného by tak vedl k absurdnímu závěru, že v případě, kdy se povinný subjekt účastní nějakého soudního řízení, nesmí poskytovat veřejnosti jakékoliv informace, které by byť jen vzdáleně souvisely s projednávanou věcí. Soud se proto ztotožnil s argumentem žalobce, že taková extenzivní interpretace § 11 odst. 4 písm. b) zákona č. 106/1999 Sb. by znamenala popření smyslu informační povinnosti povinných subjektů. Takovouto interpretaci je třeba odmítnout, jelikož by ve svém důsledku nebylo šetřeno podstaty a smyslu práva na informace, jak je požadováno v čl. 4 odst. 4 Listiny. Městský soud navázal, že byť má stát jako účastník v civilním soudním řízení rovné postavení s ostatními účastníky, neznamená to, že by zároveň mohl s odkazem na čl. 37 odst. 3 Listiny odmítnout plnit svou informační povinnost, která mu plyne z čl. 17 odst. 5 Listiny a v návaznosti na to ze zákona č. 106/1999 Sb.

[11] Městský soud žalovanému nepřisvědčil, že je nutné vzít v potaz postavení žadatele a účel, pro který je informace požadována. Žadatelem o poskytnutí informace totiž může být kdokoliv, bez ohledu na svůj vztah k požadované informaci či na zájem, který získáním informace sleduje. V posuzované věci se nejedná o zcela výjimečný případ, kdy by bylo možné odmítnout poskytnutí informací z důvodu zneužití práva.

[12] Městský soud shledal důvodnou rovněž námitku žalobce, v níž brojil proti závěru žalovaného, že nemůže poskytnout požadované informace mj. i z toho důvodu, že obsahují informace o platových poměrech Ing. T. G., Ph.D. Konstatoval, že podle § 12 zákona č. 106/1999 Sb. musí povinný subjekt provést všechna omezení práva na informace tak, že poskytne požadované informace včetně doprovodných informací po vyloučení těch informací, u nichž to stanoví zákon. Nelze tedy plošně odmítnout poskytnutí všech informací s odůvodněním, že se na některé požadované informace vztahuje zákonné omezení. V daném rozsahu je žalobou napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nedostatek

důvodů, neboť se nijak nezabývá možností alespoň částečného poskytnutí požadovaných informací.

[13] Městský soud uzavřel, že žalovaný musí v dalším řízení znovu rozhodnout o žádosti žalobce, přičemž musí vycházet z toho, že nemůže odmítnout požadované informace poskytnout podle § 11 odst. 1 písm. a) ani § 11 odst. 4 písm. b) zákona č. 106/1999 Sb. Pokud žalovaný dojde k závěru, že je třeba žádost z části odmítnout z důvodu ochrany osobních údajů, musí v rozhodnutí řádně specifikovat skutečnosti, ze kterých tento závěr plyne tak, aby jeho rozhodnutí bylo případně přezkoumatelné ve správním soudnictví. Zároveň nemůže žádost plošně odmítnout jako celek a musí v souladu s § 12 zákona č. 106/1999 Sb. poskytnout alespoň ty požadované informace, na které se omezení nevztahuje.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalobce

[14] Proti tomuto rozsudku městského soudu podal žalovaný (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost, jejíž součástí učinil též návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Městský soud dle stěžovatele dostatečně nezohlednil skutkové okolnosti případu. V této souvislosti stěžovatel zmínil, že je žalobce zástupcem společnosti GEOSAN GROUP a.s. ve věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 41 Cm 17/2019, v níž je stěžovatel stranou žalovanou. Podstata a předmět tohoto soudního sporu podle stěžovatele bezprostředně souvisí s žádostí žalobce o poskytnutí informací, neboť žalobce v průběhu tohoto soudního řízení zpochybňuje osobu správce stavby, kterým měl dle této společnosti být právě Ing. T. G., Ph.D., jehož se předmětná žádost o informace týká. Stěžovatel má za to, že žalobce se snaží dosáhnout zvýhodnění pozice svého klienta v probíhajícím soudním řízení, což je v rozporu zejména s rovností zbraní a procesního postavení podle občanského soudního řádu. To představuje zneužití práva na informace, neboť žalobce se touto cestou snaží znevýhodnit stěžovatele v rámci již probíhajících a do budoucna očekávaných soudních sporů. Účastník soudního řízení není oprávněn požadovat, aby mu protistrana zpřístupnila důkazní prostředky, které má ve svém držení.

[15] Žalobce po celou dobu řízení neuvedl žádná tvrzení či důkazní prostředky, z nichž by bylo možné usuzovat, že svou žádostí skutečně směřuje k ochraně veřejného zájmu. Výklad ustanovení § 11 odst. 4 písm. b) zákona č. 106/1999 Sb. zaujatý městským soudem je nesprávný a v konečném důsledku činí toto ustanovení obsoletním. Nemůže obstát výklad tohoto ustanovení spočívající v tom, že informacemi souvisejícími s rozhodovací činností soudů je nutno rozumět pouze podání učiněná v soudním řízení. Uvedený výklad by vedl ke zcela absurdnímu závěru, že v případě, kdy je účastníkem občanského soudního řízení povinný subjekt, může protistrana žádostmi o poskytnutí informací získávat informace a případné důkazní prostředky, které jsou v dispozici povinného subjektu, a tím by v soudním řízení získala výhodu oproti situaci, kdy účastníkem řízení není povinný subjekt. Postup, který zvolil, považuje stěžovatel za souladný s judikaturou Ústavního soudu, zejména s nálezem ze dne 3. 4. 2018, sp. zn. IV. ÚS 1200/16.

[16] Městský soud se mýlí i ohledně nemožnosti odmítnut poskytnutí informací podle § 11 odst. 1 písm. a) zákona č. 106/1999 Sb., neboť žalobcem požadované informace splňují definiční znaky vnitřních pokynů, resp. informací ryze interní povahy. Informace týkající se mandátu Ing. T. G., Ph.D., zastupovat v pozici správce stavby stěžovatele jsou interními informacemi stěžovatele, na jejichž zveřejnění neexistuje žádný veřejný zájem. Naopak tyto skutečnosti zakládají a determinují postavení uvedené osoby uvnitř organizace.

pokračování

[17] Stěžovatel se neztotožnil ani se závěrem soudu ohledně nepřezkoumatelnosti svého rozhodnutí ve vztahu k odmítnutí žádosti žalobce z důvodu ochrany citlivých informací podle § 12 zákona č. 106/1999 Sb. Odůvodnění rozhodnutí je totiž ve vztahu k ochraně citlivých informací zcela dostačující, neboť na tomto důvodu napadené rozhodnutí nespočívá. Nebyly tak ani splněny podmínky pro to, aby městský soud rozhodl ve věci bez nařízení jednání ve smyslu § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Ostatně i v odůvodnění napadeného rozsudku je konstatováno, že ve vztahu ke stěžejním důvodům pro odmítnutí poskytnutí žalobcem požadovaných informací je odůvodnění napadeného rozhodnutí dostatečné a přezkoumatelné. Také z gramatického výkladu § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. podle stěžovatele vyplývá, že je nutné, aby nepřezkoumatelným bylo žalobou napadené rozhodnutí jako celek, což zjevně v posuzované věci není naplněno. Pokud Městský soud v Praze dospěl k závěru, že pouze určitá část rozhodnutí je nepřezkoumatelná, nemůže tento závěr odůvodnit rozhodnutí o žalobě bez nařízení jednání, pokud zároveň soud v rámci rozsudku bude posuzovat i ostatní žalobní body a o těchto učiní konečné a pro žalovaného závazné závěry. Řízení před městským soudem tak bylo podle stěžovatele zatíženo vadou, když nebylo nařízeno ústní jednání, ačkoliv stěžovatel na nařízení tohoto jednání trval.

[18] Žalobce ve vyjádření k návrhu na přiznání odkladného účinku uvedl, že rozsudek městského soudu je správný a precizně popisuje vady napadeného rozhodnutí. Stěžovatel v podstatě rezignoval na argumentaci ohledně důvodů neposkytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb. a podstata jeho kasační stížnosti spočívá v tvrzení, že účelem žádosti o informace je porušení práva stěžovatele na spravedlivý proces. Žádost o přiznání odkladného účinku fakticky spočívá na premise, že žádost o poskytnutí informací je projevem zneužití práva na informace. Uvedenou argumentaci považuje žalobce za nevěrohodnou a nepřijatelnou. Ke kasační stížnosti se žalobce nevyjádřil.

III. Posouzení kasační stížnosti

[19] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

[20] Kasační stížnost je důvodná.

[21] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval namítaným důvodem kasační stížnosti dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., konkrétně vadou řízení spočívající v tom, že ve věci bylo rozhodnuto bez nařízení jednání, aniž by byly splněny podmínky uvedené v § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[22] Právo účastníka řízení na veřejné projednání věci v jeho přítomnosti, včetně možnosti vyjádřit se k věci, je v ústavněprávní rovině garantováno článkem 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, podle kterého, *každý má právo, aby jeho věc byla projednána veřejně, bez zbytečných průtahů a v jeho přítomnosti a aby se mohl vyjádřit ke všem prováděným důkazům.*

[23] Podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s., *soud zruší napadené rozhodnutí pro vady řízení bez jednání rozsudkem pro nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí.*

[24] Nejvyšší správní soud předesílá, že již v rozsudku ze dne 17. 2. 2005, č. j. 2 Afs 5/2005 – 96 vyslovil, že „*právo na projednání věci před soudem, čítaje v to i právo na osobní účast na jednání soudu a právo při tomto jednání tvrdit skutečnosti, navrhnout důkazy a předkládat právní argumenty, je jedním ze základních pilířů práva na spravedlivý proces a jako takové je zakotveno na ústavní úrovni jak v právu vnitrostátním, tak v mezinárodních úmluvách o lidských právech (čl. 38 odst. 2 věta první Listiny základních práv a svobod, čl. 6 odst. 1 věta první Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod ve znění protokolů č. 3, 5 a 8, sjednané v Římě dne 4. listopadu 1950, jež byla v ČR vyhlášena pod č. 209/1992 Sb., čl. 14 odst. 1 věta druhá Mezinárodního paktu o občanských a politických právech ze dne 10. května 1976, který byl v ČR vyhlášen pod č. 120/1976 Sb.).*

[25] Ze spisu městského soudu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel přípisem ze dne 27. 1. 2020 soudu sdělil, že nesouhlasí s tím, aby o věci samé soud rozhodl bez jednání. Městský soud však ve věci rozhodl bez jednání, patrně proto, že rozhodnutí žalovaného shledal nepřezkoumatelným v části, v níž stěžovatel odmítl poskytnout informace pro jejich charakter citlivých informací (platové poměry konkrétní osoby), a měl tudíž za to, že ve věci lze rozhodnout bez jednání podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[26] Uvedená argumentace stěžovatele (o odmítnutí poskytnutí informace) se nachází v závěru rozhodnutí žalovaného za odůvodněním, že požadované informace nelze poskytnout s ohledem na § 11 odst. 1 písm. a) a § 11 odst. 4 písm. b) zákona č. 106/1999 Sb. a je uvozena slovy „*nad rámec odůvodnění.*“ Na základě výše uvedeného je třeba stěžovateli přisvědčit, že se nejedná o nosnou, ale toliko podpůrnou argumentaci v rozhodnutí žalovaného.

[27] Smyslem a účelem ustanovení § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. je zrušení správního rozhodnutí stíženého vadou nepřezkoumatelnosti v takovém rozsahu, že soudu vůbec neumožňuje vypořádat se věcně s žalobními body zpochybňujícími právní posouzení věci. V takovém případě totiž nelze a ani nemá smysl věc meritorně projednávat, neboť v rozhodnutí správního orgánu nejsou obsaženy úvahy a závěry, které by bylo možné soudně přezkoumat (v případě nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů) a/nebo není zřejmé, jak vlastně správní orgán rozhodl (nepřezkoumatelnost pro nesrozumitelnost). V případě těchto vad rozhodnutí správního orgánu je tudíž na místě, aby soud ve správním soudnictví zvolil procesně efektivní a ekonomický způsob vyřízení věci, kterým je zrušení rozhodnutí správního orgánu bez jednání podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[28] V posuzované věci však rozhodnutí stěžovatele obsahuje úvahy a argumenty, na základě nichž stěžovatel dospěl k závěru, že požadované informace nelze poskytnout podle výše již zmíněných ustanovení zákona č. 106/1999 Sb. Městský soud tyto úvahy a závěry věcně přezkoumal, na což ostatně také stěžovatel poukazuje v kasační stížnosti. Stěžovatel rovněž zdůvodnil, proč považuje informace požadované žalobcem za „citlivé informace“, když konstatoval, že by jejich zveřejněním došlo k citelnému zásahu do osobnostních práv dané osoby, jelikož informace o platových poměrech zaměstnanců jsou informace, na něž dopadá ochrana dle čl. 10 Listiny základních práv a svobod, poukázal v této souvislosti na nález Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 1200/16 a provedl test proporcionality. S ohledem na výše uvedené má Nejvyšší správní soud na rozdíl od městského soudu za to, že rozhodnutí stěžovatele je odůvodněné a nikoli nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Na tomto závěru nic nemění ani skutečnost, že stěžovatel se v části svého rozhodnutí, v níž vyhodnotil požadované informace jako „citlivé informace“, nezabýval možností alespoň částečného poskytnutí požadovaných informací. Jestliže totiž stěžovatel dospěl k závěru, že požadované informace není možné vůbec poskytnout, je logické, že se již nezabýval možností alespoň částečného poskytnutí požadovaných informací. Nejvyšší správní soud v této souvislosti zdůrazňuje, že hodnotí pouze otázku

pokračování

přezkoumatelnosti rozhodnutí stěžovatele, nikoli správnost a zákonnost závěrů, k nimž ve svém rozhodnutí dospěl.

[29] Na základě výše uvedeného Nejvyšší správní soud konstatuje, že rozhodnutí stěžovatele není nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, a je tudíž třeba přisvědčit námitce stěžovatele, že nebylo možné v posuzované věci rozhodnout bez jednání podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Pokud tedy městský soud nevyhověl žádosti stěžovatele a rozhodl bez jednání, závažným způsobem porušil stěžovatelovo právo na účast při jednání soudu zakotvené čl. 38 odst. 2 věty první Listiny základních práv a svobod a § 49 odst. 1 a 3 a § 50 s. ř. s.

[30] Tento závěr je v souladu s konstantní judikaturou Nejvyššího správního soudu i Ústavního soudu. Poukázat lze např. na rozsudek NSS ze dne 27. 7. 2006, č. j. 2 Azs 216/2005 - 50, č. 975/2006 Sb. NSS, v němž vyslovil, že „[p]řavidlem při soudním rozhodování je vždy nařízení ústního jednání, aby byla zachována zásada ústnosti a veřejnosti soudního jednání (srov. též čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, čl. 96 odst. 2 Ústavy České republiky). V tomto rozsudku Nejvyšší správní soud dále uvedl, že „[ú]častník řízení podle názoru Nejvyššího správního soudu má ústavně zaručené právo na to, aby jeho věc byla projednána veřejně a v jeho přítomnosti (čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod).“ Obdobně viz např. rozsudek NSS ze dne 30. 12. 2008, č. j. 4 Azs 82/2008 – 56.

[31] V nálezu ze dne 19. 6. 2008, sp. zn. IV. ÚS 3114/07, Ústavní soud mimo jiné konstatoval, že „k základním zásadám řádného a ústavního pořádku republiky, odpovídajícím výkonu spravedlnosti a zejména také ústavně zaručeným podmínkám práva na soudní ochranu (hlava pátá čl. 36 a násl. Listiny základních práv a svobod), náleží - nikoli v poslední řadě - také veřejnost soudních jednání (čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod) a právo účastníka soudního řízení se jej s příslušnými procesními právy zúčastnit (kupř. nález sp. zn. III. ÚS 627/01). Respekt k ústavně zaručenému právu na soudní ochranu, resp. k právu na přístup k soudu předjímá, že (ex lege založené) výjimky z uvedeného pravidla přitom třeba vykládat adekvátním, případně restriktivním způsobem (srov. kupř. nálezy sp. zn. Pl. ÚS 7/02, IV. ÚS 331/02); totiž tak, že jednotlivá ustanovení jednoduchého práva jsou orgány veřejné moci povinny interpretovat a aplikovat v první řadě vždy z pohledu účelu a smyslu ochrany ústavně garantovaných základních práv a svobod (srov. kupř. nálezy sp. zn. III. ÚS 139/98, III. ÚS 257/98, I. ÚS 315/99, II. ÚS 369/01 a další). Z pohledu práva jednoduchého relevantního pro její ústavněprávní posouzení dopadají na předmětnou věc zejména ustanovení § 49 odst. 1, § 51, § 76 a § 110 odst. 3 s. ř. s. Z nich (kromě dalšího) vyplývá, že k projednání věci samé nařídí předseda senátu jednání, k němuž předvolá účastníky. Uvedený imperativ adresovaný soudu platí potud, pokud nejsou splněny podmínky výluky z této povinnosti v nich taxativně obsažené.“

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[32] Nejvyšší správní soud uzavírá, že městský tím, že rozhodl ve věci samé bez jednání, zatížil řízení vadou, jež v daném případě mohla mít za následek jeho nezákonné rozhodnutí o věci samé (§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.). Stěžovatel tedy plně uspěl s námitkou, v níž se dovolával tohoto důvodu kasační stížnosti. Dalšími námitkami uplatněnými v kasační stížnosti se již Nejvyšší správní soud nezabýval, neboť dospěl-li k závěru, že řízení před městským soudem bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé (§ 109 odst. 4 s. ř. s.), nebylo možné usuzovat na důvodnost či nedůvodnost námitek ve vztahu k takovému rozhodnutí, jestliže výsledkem bezvadného procesu by mohlo být rozhodnutí jiné.

[33] Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů kasační stížností napadený rozsudek Městského soudu v Praze podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. V něm městský soud rozhodne vázán shora vysloveným právním názorem (§ 110 odst. 4 s. ř. s.), tedy nařídí jednání a umožní stěžovateli se jej zúčastnit.

[34] V novém rozhodnutí městský soud rozhodne rovněž o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

[35] Podle § 10 odst. 1 věty první zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, *soud vrátí poplatek z účtu soudu, jestliže jej zaplatil ten, kdo k tomu nebyl povinen.*

[36] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že v projednávané věci jsou naplněny zákonné podmínky pro vrácení zaplaceného soudního poplatku za návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti ve výši 1.000 Kč. Zástupce stěžovatele uhradil soudní poplatek k výzvě soudu převodem z účtu ke dni 10. 9. 2020. Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nerozhodoval, neboť bez zbytečného odkladu rozhodl o věci samé, byly naplněny podmínky pro vrácení soudního poplatku zaplaceného stěžovatelem, jak jsou vymezeny v § 10 odst. 1 větě první zákona o soudních poplatcích.

[37] Na základě výše uvedených důvodů rozhodl Nejvyšší správní soud tak, že se stěžovateli vrací zaplacený soudní poplatek za návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti ve výši 1.000 Kč. Tento mu bude v souladu s § 10a odst. 1 zákona o soudních poplatcích vyplacen z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám JUDr. Jiřího Hartmanna, advokáta, se sídlem Sokolovská 5/49, Praha 8.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. října 2020

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu